Krátce po té, co jsem se stala poslankyní, jsem se dozvěděla o tom, že existuje Evropský úřad pro boj proti podvodům, který sídlí přímo v Bruselu a zaměstnává zhruba 500 lidí. Zabývá se prošetřováním podvodů s evropskými prostředky a korupce v evropských institucích. O fungování úřadu, kterému se v evropské hantýrce říká OLAF, ví v České republice málokdo. Proto jsem oslovila Pavla Bořkovce, zaměstnance evropského protikorupčního úřadu, a zeptala se ho na několik zásadních informací, které by mohly pomoci řešit některé korupční případy v České republice. Současně spolupracujeme s ministrem vnitra Radkem Johnem na tom, abychom o informace o Evropském úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) rozšířili protikorupční manuál.

1*. Mám podezření, že dotace EU byly čerpány podvodně. Co mám dělat?*

OLAF vítá informace od kohokoli, kdo má podezření na podvod nebo korupci, které se dotýkají finančních zájmů Evropské unie. Máte-li podezření, spojte se s úřadem OLAF prostřednictvím kteréhokoliv níže uvedeného kanálu a s vašimi informacemi bude nakládáno přísně důvěrně. Osoby, které přicházejí s informacemi, nemusí dokazovat skutečnosti. To je úlohou úřadu OLAF.

2. *Jak mohu kontaktovat OLAF?*

- Poštou: European Commission, European Anti-Fraud Office (OLAF), Investigations+Operations, B-1049 Brussels, Belgie
- Elektronickou poštou: OLAF-COURRIER@ec.europa.eu
- Telefonicky: Na této internetové adrese lze najít seznam bezplatných telefonních čísel v jednotlivých členských státech: http://ec.europa.eu/anti_fraud/freephone/index_en.html . Upozorňujeme, že někteří poskytovatelé telefonních služeb neumožňují nezpoplatněnou službu. Z České republiky volejte číslo 00800 01 05 20 04.

- Přes internet prostřednictvím systému pro oznamování podvodů: https://fns.olaf.europa.eu/

3. *Mohu komunikovat s úřadem OLAF česky?*

Na OLAF se můžete obracet v češtině nebo v kterémkoli z 23 úředních jazyků Evropské unie.

4. *Mohu oznámit podvod anonymně?*

Ano. OLAF zaručuje naprostou anonymitu. Kromě toho, pokud se rozhodnete oznámit informace přes internet prostřednictvím systému pro hlášení podvodů, můžete navázat dialog s vyšetřovateli úřadu OLAF a přitom zůstat v anonymitě.

Zaměstnancům evropských orgánů, kteří by chtěli upozornit na nepravosti, k nimž dochází v jejich oddělení (informátorům), se může dostat zvláštní ochrany.

5. *Kdy bych měl kontaktovat OLAF a jaké informace bych měl sdělit?*

Čím dříve zkontaktujete OLAF, tím lépe. Na případy se může vztahovat promlčecí lhůta, a pokud věc není oznámena úřadu OLAF neprodleně, mohou se ztratit důležité informace. Chtěli bychom vědět, kdo je v podezření a z čeho je podezříván. Máte-li písemnosti, kterými můžete své informace doložit (např. korespondenci nebo faktury), poskytněte je také.

Neodkládejte však oznámení věci, která vás znepokojuje, kvůli nedostatku důkazů. V úřadu OLAF pracují týmy odborníků, kteří jsou vyškoleni k vyšetřování i takových případů, kdy lze vycházet jen z mála informací. Proto, máte-li podezření na podvod, nahlaste ho.

5. *Co když úředník Evropské unie bere úplatky?*

Mezi orgány Evropské unie patří konkrétně Evropský parlament, Evropská rada, Evropská komise, Soudní dvůr, Účetní dvůr a Evropská centrální banka. OLAF odpovídá za vyšetřování podvodů, korupce a finančních nesrovnalostí, jichž se dopustí osoby pracující v uvedených orgánech EU, včetně jejich agentur, delegací, úředníků, dočasných zaměstnanců, místních sil a smluvních zaměstnanců. Je třeba uvést, že OLAF může vyšetřovat každého, kdo je podezřelý ze spáchání podvodu, který se dotýká finančních prostředků EU, bez ohledu na to, zda se jedná

o úředníka EU či nikoli.

OLAF kontaktujte vždy, když máte podezření na manipulaci v procesu zadávání veřejných zakázek, když vás znepokojují nákladné dary nabízené za informace nebo když se domníváte, že dotace byly získány neoprávněně nebo byly zpronevěřeny.

6. *Co se stane, když nahlásím informace?*

Všechna obvinění, o nichž se OLAF dozví, podléhají počátečnímu vyhodnocení, jehož cílem je určit, zda spadá do pravomoci úřadu. Vyhodnocení se postupují Výkonnému výboru pro vyšetřování a operace, který doporučí generálnímu řediteli, zda věc otevřít či nikoli. Generální ředitel nebo některý ředitel jednající jeho jménem rozhodne, zda doporučení přijmout. Když výbor doporučí věc zahájit, je zařazena do jedné z těchto čtyř kategorií:

- Vnitřní vyšetřování: Jde o administrativní šetření v rámci orgánů a institucí Společenství za účelem odhalení podvodu, korupce nebo jiné nezákonné činnosti a patří sem závažné skutečnosti související s výkonem profesních povinností.
- Vnější vyšetřování Jde o administrativní šetření mimo rámec orgánů a institucí Společenství za účelem odhalení podvodu či jiného nedovoleného jednání.
- Koordinační věci: OLAF přispívá k šetření prováděnému státními úřady či jinými útvary Společenství tím, že usnadňuje sběr a výměnu informací a kontaktů.
- Výpomoc při vyšetřování trestné činnosti: Jde o případy, v nichž příslušné orgány členského státu nebo třetí země vyšetřují trestnou činnost s pomocí úřadu OLAF.

7. *Kdy mohu očekávat písemnou odezvu od úřadu OLAF?*

Prvotní vyhodnocení věci bývá dokončeno do dvou měsíců po obdržení informací, ale nejde o žádnou pevnou lhůtu. Pokud informátor souhlasil s tím, aby jej OLAF kontaktoval, lze si potom vyžádat rozhovor. Při dodržování zákonů o ochraně osobních dat se budeme snažit, abychom informátora zpravovali o aktuálním vývoji věci. Citlivé věci související s vyšetřováním však někdy brání odhalování podrobností.

8. *Kdo vyšetřuje?*

V úřadě OLAF pracuje v současné době téměř 500 zaměstnanců z celé Evropské unie. Mnozí jsou bývalí vyšetřovatelé kriminální policie, pracovníci zpravodajských služeb, soudci, daňoví kontroloři a celníci. OLAF úzce spolupracuje s orgány členských států na prevenci podvodů, avšak ve svých operativních a vyšetřovacích funkcích si zachovává nezávislost a nepřijímá pokyny od jiného orgánu EU ani od kterékoli vlády.

9. ***Jaké jsou kompetence českých a evropských úřadů*****?**

Mandát úřadu OLAF pokrývá všechny výdaje EU a část příjmové strany rozpočtu. Zahrnuje souhrnný rozpočet, rozpočty spravované Unií nebo jejím jménem a některé mimorozpočtové fondy ve správě agentur EU. Do pravomoci úřadu patří i ochrana majetku Unie, jako jsou budovy a zařízení.

Někdy může být OLAF jediným subjektem, který smí vyšetřovat obvinění z podvodu. Zcela jednoznačné je to v případě rozpočtu, který Komise spravuje přímo. Zde totiž orgány států nemohou jednat, dokud OLAF nedokončí předběžné správní šetření.

V ostatních oblastech může být vhodnější, aby vyšetřování vedl členský stát ve vlastní pravomoci. Například strukturální fondy se řídí zásadou, že za kontrolu výdajů a za odhalování a nápravu nesrovnalostí odpovídají členské státy.

V případech, kdy má podvod mezinárodní rozměr, může OLAF přispět formou aktivní koordinace a pomoci.

10. ***Může OLAF vyvinout tlak na českou policii nebo jiné orgány vyšetřování?***

OLAF navázal účinné pracovní vztahy s orgány členských států, které hrají významnou úlohu v našem boji proti podvodům. Pokud členský stát neprovede doporučená návazná opatření, OLAF se bude zajímat o důvod. OLAF však nemá pravomoc nutit státní zástupce nebo vyšetřovatele v členských státech k tomu, aby konali.

Lisabonská smlouva to možná v budoucnosti změní, protože dává prostor pro zavedení funkce evropského veřejného prokurátora. V současnosti však OLAF nadále plní funkci správního a vyšetřovacího orgánu.

11. ***Jaký trest či sankce lze uložit starostovi nebo úředníkovi?***

OLAF nemá soudní pravomoc. Je to správní a vyšetřovací útvar a zpráva, kterou vypracovává na závěr vyšetřování, obsahuje pouze doporučení. OLAF může navrhovat řadu návazných opatření a může žádat orgány členských států o spolupráci.

- Finanční: OLAF a Evropská komise mohou požadovat vrácení zneužitých prostředků.
- Soudní: Existují-li důkazy o možném trestném činu, OLAF pošle svou zprávu příslušným orgánům členského státu s doporučením pokračovat ve věci soudní cestou.
- Disciplinární: Jestliže úředník EU porušil profesní pravidla, věc je postoupena disciplinární komisi k rozhodnutí. Evropská komise uplatňuje politiku nulové tolerance.
- Správní: Dozví-li se OLAF o spáchání podvodu, odpovědné osoby mohou být potrestány. Například systém včasného varování obsahuje databázi, podle níž dokáže upozornit orgány EU na podvodný podnik a zabránit tak předem opakování podvodu.

Joomla SEO powered by JoomSEF